

Timo Hyvönen

Malmin lentoaseman ystävät ry.

Helsinki-Malmin lentoasema, 00700 Helsinki

puheenjohtaja@malmiairport.fi, 0503748371

Hallituksen maaliskuussa 2014 kehysriihessään tekemä päätös valtion vetäytymisestä toimintoihin Helsinki-Malmin lentoasemalta 2020-luvun alkuun mennessä on tehty ilman asianmukaista valmistelua, virheellisin ja asiaankuulumattomin perusteluin ja pelkästään asuntopolitiikan intressit huomioiden. Saatavilla olevaa useiden virkamies- ja asiantuntijaryhmien laatimaa selvitysmateriaalia, pääkaupunkiseudun liikenneinfrastruktuuritarpeita ja Malmin lentoaseman tärkeää merkitystä koko Suomen ilmailulle ei ole huomioitu.

Pikaisella aikataululla toimeen pantavassa päätöksessä Malmista luopumista perustellaan hallituksen kehyspäätöksessä pelkästään "asuntotuotannon edellytysten parantamisella Helsingin seudulla." Kun kysymyksessä on Suomen yleisilmailun tärkein ja ylivoimaisesti suurin keskus ja ainoa vapaalla aikataululla palveleva kansainvälinen lentoasema 150 km säteellä, ei asuntopolitiikan tavoitteiden edistäminen sen kustannuksella voi olla yhteiskunnan kokonaisedun huomioivaa hyvää hallintoa.

Päätöksessä ei liioin ole otettu huomioon pääkaupunkiseudun olemassa olevaa suurta rakennusmaavarantoa, joka Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston omien tietojen mukaan riittää 2030-luvulle asti Helsingin kaupungin rajojen sisälläkin, eikä seutuhallinnon lähivuosina kaavoituksen ulottuville tuomaa valtavaa maavarantoa.

Toteutuessaan kehysriihen päätös vahingoittaa maamme talouselämän veturina toimivan pääkaupunkiseudun saavutettavuutta, elinkeinoelämää ja kilpailuasemaa erityisesti tulevaisuudessa, kun lentoliikenteen määrä EU:n ennusteiden mukaan 2-3 -kertaistuu vuoteen 2050 mennessä. Lentokenttäkapasiteetin riittävyys erityisesti aikataulutetun liikentotoiminnan ja yleisilmailun tarpeisiin on EU:n jo vuonna 2009 jäsenmailleen ilmaisema strateginen huolenaihe (Euroopan parlamentin päätöslauselma "Yleisilmailun ja liikentotoiminnan kestävä tulevaisuus", ks. <http://bit.ly/eu-ilmailun-tulevaisuus>). Helsinki-Vantaan lentoasema, joka on erikoistunut palvelemaan raskasta reittiliikennettä, ei vuosisadan puolivälissä pysty enää palvelemaan aikataulutonta liikentotoimintaa joustavasti. Jo nykyisin Helsinki-Vantaan kiitoteiden käyttöön on pyydetty lupa kolme tuntia etukäteen, mikä heikentää Helsingin vapaata saavutettavuutta mm. Ruotsista, Baltiasta ja Pietarista.

Malmin lentoasema on aluekokonaisuutena kiitoteineen luetteloitu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (ks. <http://bit.ly/rky-malmi>). Museoviraston lausuntojen mukaan Malmin elävä ilmailuympäristö on erittäin tärkeä alueen kulttuuriarvolle. RKY on Museoviraston laatima inventointi, joka on valtioneuvoston päätöksellä 22.12.2009 otettu maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi rakennetun kulttuuriympäristön osalta 1.1.2010 alkaen. Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita koskeva valtioneuvoston päätös on tullut voimaan 30.11.2000 ja sen tarkistus 1.3.2009. Siinä myös mainittua toteuttamiskelpoisten Malmin kentän korvaavien vaihtoehtojen osoittamista on yritetty asiantuntijavoimin moneen kertaan, eikä tällaisia vaihtoehtoja ole löytynyt. Hallituksen kehysriihessään maaliskuussa 2014 tekemä päätös on myös tältä osin epäjohtomukainen ja suorassa ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa.

Liikenneministeri Merja Kyllönen esitti kehysriihessä Malmin kentästä luopumista omaan hallinnonalaansa liittymättömin asuntopoliittisin perustein. Liikenneministerin perehtymättömyys asiaan kiteytyy hänen Helsingin Sanomissa 22.3.2014 esittämäänsä väitteeseen, jonka mukaan Malmin kenttää käyttää "70 harrastajalentäjää". On ilmeistä, että hallituksen muut ministerit ovat olleet päätöstä tehdessään ministeri Kyllöstäkin vähemmän perillä Malmin lentokentän merkityksestä Suomen ilmailukoulutukselle ja pääkaupunkiseudun saavutettavuudelle. Epäasiallisesta menettelystä kertoo erityisen valaisevasti se, että Liikenne- ja viestintäministeriön liikennealan strategiaa suunnittelevan liikennepoliittisen osaston päällikkö Mikael Nyberg on keskustelussa maininnut päätöksen tulleen hänelle täytenä yllätyksenä.

Lukuisat saatavilla olleet Malmia koskevat ilmailualan toimijoiden ja asiantuntijavirkamiesten lausunnot ja selvitykset samoin kuin valtion itse asettamat selkeät ehdot Malmin kentästä luopumiselle sivuutettiin sekä ministeri Kyllösen esityksessä että hallituksen päätöksessä. Esimerkiksi LVM:n ja Finavian asiantuntijavoimin teetetystä Helsingin seudun lentokenttäselvityksessä (2007) todetaan sivulla 8: "Malmin toimintojen siirto Helsinki-Vantaan lentoasemalle ei ole miltään osin realistinen vaihtoehto. Helsinki-Vantaan nykyiset operaatiomäärät rajoittaisivat jo pelkästään Rajavartiolaitoksen toimintaa huomattavasti." (ks. <http://bit.ly/lentokenttaselvitys>) Tästä huolimatta Rajavartiolaitos joutuu nyt käskettynä valmistelemaan siirtymistä Malmilta Helsinki-Vantaalle jo vuonna 2016.

Useista asiakirjapyyntöistä huolimatta ministeriöt eivät ole kyenneet esittämään mitään kehysriihen Malmia koskevan äkillisen päätöksen valmisteluun liittyviä, aiemmat selvitykset kumoavia hyöty- ja kustannuslaskelmia tai muitakaan dokumentteja. Näin ollen emme voi liittää niitä tämän valituksen mukaan. Oheisen linkin takaa, kohdassa 2.2. kuvataan myös vaatimuksia avoimelle hallinnolle ja päätöksenteolle; avoimessa hallintotavassa korostetaan osallistumista kaikkien intressiryhmien osalta. Hyvin harvoja jos mitään intressiryhmiä on ollut kuultuina tai edustettuina Malmin asiaa päätettäessä. Avoimen hallinnon ja päätöksenteon periaatteita ei ole noudatettu lainkaan. http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/Avoimen_hallinnon_toimeenpanokirje_kunnille.pdf

Liikenneministeriön kehysriihen jälkeen julkisuuteen antamat haastattelulausunnot, joiden mukaan Malmin lentokoulut voivat siirtyä maakuntalentokentille ja harrastajat Hyvinkään ja Nummelan valvomattomille pienlentopaikoille, ovat toteutettavuudeltaan suorassa ristiriidassa Malmin toimintojen korvaamista koskevien asiantuntijaselvitysten ja elinkelpoisen korvaavan vaihtoehdon vaatimuksen kanssa. Malmin lentoasemalla toimivat kaupalliset lentokoulut eivät maakuntalentoasemilla tule toimeen liiketaloudellisin periaattein, koska asiakaspohja ja pääkaupunkiseudulla saatavilla olevat pätevät opettajat puuttuvat (ks. LVM:n julkaisu 49/2000, "Malmin lentokenttää korvaavat järjestelyt" liite 5; Malmin lentokoulujen lausunnot vuodelta 2008, <http://www.lvm.fi/files/upt220-Lausuntoyhteenveto.pdf> ss. 19-20; selvitys "Helsingin seudun lentokentän merkitys aluetalouden ja yritystoiminnan kannalta" (2009), <http://bit.ly/lentokentan-merkitys> s. 12). Malmin harrasteilmailun hajauttaminen Uudenmaan valvomattomille pienlentopaikoille (Nummela, Hyvinkää) on todettu toteuttamiskelvottomaksi ratkaisuksi useissa asiantuntijaselvityksissä, mm. vuonna 2011 LVM:n raportissa "Helsingin seudun yleisilmailukentän sijaintivaihtoehdot", liite 3, taulukon rivi 47: "Nummelan lentokentän sijainnista johtuvista syistä Nummelasta ei ole mahdollista kehittää Helsinki-Malmia korvaavaa kenttää", ja rivi 48: "Hyvinkää ei ole mahdollinen Helsinki-Malmia korvaavana kenttänä johtuen sen sijainnista" (ks. <http://bit.ly/sijaintivaihtoehdot> s. 59). Saman asian totesi uudestaan tutkimus <http://www.lvm.fi/julkaisu/4422798/malmin-harrasteilmailun-sijoittumismahdollisuudet-nummelan-ja-hyvinkaan-lentokentille-selvitys>, joka on laadultaan ja tietosisällöltään väärä ja jonka korjauksia on ehdotettu.

Malmin toimintojen siirtäminen on kehysriihen jälkeen annettu suunniteltavaksi yksityiselle konsulttiyhtiölle. Malmin lakkauttamispäätös on näin tehty ilman mitään uutta, lakkauttamiselle kielteiset aiemmat asiantuntijaselvitykset kumoavaa tietoaineistoa. Malmin lentoasemalla toimivat yritykset ovat kuitenkin aivan viime vuosinakin investoineet toimintaansa Malmilla mainittuihin asiantuntijaselvityksiin luottaen, ja lentoasemalle on perustettu jopa uusia yrityksiä 2010-luvulla uskoen kentän toiminnan jatkumiseen elinkelpoisen korvaavan vaihtoehdon puuttuessa.

Hallituksen menettely korvaamatonta valtakunnallista ja alueellista liikenneinfrastruktuuria ja kulttuuriympäristöä koskevassa korkeimman tason päätöksenteossa on hyvän hallintotavan ja yhteiskunnan kokonaisedun vastaista. Toivomme siksi oikeuskanslerin puuttuvan asiaan ja palauttavan päätöksen uudelleen harkittavaksi asianmukaisessa järjestyksessä ja ilmailualaa koskevat perusteet huomioiden.

Helsingissä 7.11.2014

Timo Hyvönen, puheenjohtaja, Malmin lentoaseman ystävät ry.